

DECIZIA nr. 152

din 30.05.2024

Cu privire la examinarea rezultatelor controlului serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, ca urmare a petiției din partea dlui Iurii Topala

La 17 mai 2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a recepționat petiția f/nr. din 16.05.2024 din partea dlui Iurii Topala, prin care susține că la 18 ianuarie 2024, în cadrul programului audiovizual „Post Scriptum cu Alex Cozer: Justiția, raiul infractorilor”, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, într-o formă denigratoare și calomnioasă, încălcând orice etică și principii jurnalistice și morale, precum și prezumția nevinovăției, a menționat numele lui Iurii Topala, numindu-l escroc, criminal și infractor notoriu.

Petiționarul constată că Alex Cozer, în emisiunea și video-ul său, începând chiar cu primul minut, menționează: *„escrocii și criminalii moldoveni, [...] infractori bănoși, infractori notorii”*, iar începând cu minutul 01:13 deja face mențiunea directă despre petiționar, în contextul enunțat de la început, prezentând și imaginea lui Iurii Topala. Petiționarul concluzionează că alegațiile precum că dânsul ar fi escroc, criminal și infractor notoriu, depășesc orice măsură a bunului simț și încalcă prezumția nevinovăției, or Iurii Topala nu a fost condamnat și nu are antecedente penale. Astfel, potrivit petiției, Alex Cozer, fiind un jurnalist renumit și popular, folosindu-se de poziția sa și de publicul care-l ascultă și vizualizează, prezintă imaginea lui Iurii Topala într-o lumină negativă, creând astfel reprezentări greșite și defăimătoare. În continuare, petiționarul face trimitere la prevederile art. 11 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA): *„Furnizorii de servicii media sunt obligați să respecte legislația cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, precum și dreptul la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private”* și ale art. 13 alin. (1) alin. (2) alin. (4) din CSMA: *„În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe să asigure distincția clară între fapte și opinii, să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință”*; *„În cazul în care informațiile prezentate se dovedesc a fi eronate într-o măsură semnificativă, furnizorul de servicii media trebuie să prezinte rectificările necesare în cel mai scurt timp și în condiții similare de difuzare”*; *„În cadrul programelor audiovizuale de știri, pentru care exactitatea și corectitudinea sunt esențiale, relatările trebuie să provină din surse sigure, suficient documentate sub aspect factologic, cu o abordare credibilă și imparțială a evenimentelor, cu reflectarea echilibrată a diferitor opinii.”* În acest context, petiționarul comunică că informația prezentată de către Alex Cozer și „Jurnal TV” este falsă, eronată și defăimătoare, or aceasta nu corespunde realității și prezintă fapte denaturate și vădit false. Astfel, se menționează că, prin acțiunile întreprinse și prin difuzarea și publicarea informațiilor neveridice, false și defăimătoare, Alex Cozer și „Jurnal TV” au încălcat prevederile CSMA, ale Codului deontologic al jurnalistului și ale Legii nr. 64/23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare. Iurii Topala face trimitere la Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, care prevede că: *„Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.”* Conform art. 7 alin. (3) din aceeași lege, *„persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.”* Conform art. 14 din CSMA: *„Persoana fizică sau juridică, care se consideră lezată în drepturile sale în urma difuzării unor programe audiovizuale sau în urma prezentării altor elemente ale serviciilor media audiovizuale, are dreptul la replică în conformitate cu Legea nr. 64/2010 cu*

privire la libertatea de exprimare”; „Procedura privind exercitarea dreptului la replică sau la rectificare, precum și orice alte măsuri necesare, inclusiv sancțiuni, în vederea garantării dreptului la replică sau la rectificare se aprobă de către Consiliul Audiovizualului.”

În acest context, Iurii Topala solicită sancționarea și obligarea lui Alex Cozer și „Jurnal TV” să dezmințită informația defăimătoare și falsă prezentată în cadrul emisiunii „Post Scriptum cu Alex Cozer: Justiția, raiul infractorilor” din 18 ianuarie 2024, precum și pe site-ul <https://www.jurnaltv.md/news/9b83735bdfce8b1/post-scriptum-cu-alex-cozer-justitia-raiul-infractorilor.html>.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 1176 din 20.05.2024, CA a solicitat furnizorului de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, prezentarea opiniei instituției referitor la cele invocate în petiție și a înregistrării video a programului audiovizual menționat de petiționar.

Prin scrisoarea nr. 186-R/24-E din 22.05.2024, ÎCS „REFORMA ART” SRL a comunicat următoarele: „În rezultatul examinării scrisorii dvs. cu nr. 1176 din 20 mai 2024, prin care ne-a fost remisă petiția depusă de Iurii Topală, în care este vizat serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, comunicăm următoarele.

Astfel, petiționarul are obiecții în legătură cu judecățile de valoare expuse în cadrul emisiunii de autor Post Scriptum cu Alex Cozer, „Justiția, raiul infractorilor”, difuzată la 18 ianuarie 2024, ce poate fi accesată pe site-ul <https://www.jurnaltv.md/news/9b83735bdfce8b1/post-scriptum-cu-alex-cozer-justitia-raiul-infractorilor.html>.

Analizând textual conținutul acestei emisiuni s-a atestat că unicul enunț ce s-a referit la petiționar s-a rezumat la următoarele: „Fostul șef al Căilor Ferate, Iurie Topală, era extrădat de autoritățile belgiene în noiembrie 2022, după ani în care autoritățile noastre l-au tot căutat. Și justiția noastră nu doar că nu l-a condamnat deocamdată, nu doar că l-a și eliberat din penitenciar la scurt timp, dar recent i-a permis chiar să părăsească și țara.”

Contrar acestui fapt, petiționarul și-a arogat alte enunțuri, ce se referă la alte persoane și situații și, în mod neînțeles, s-a identificat cu acele judecăți de valoare. Totodată, acesta a apreciat că prin acele expuneri i-a fost lezată onoarea și demnitatea.

Astfel, în cadrul ediției Post Scriptum s-a vorbit despre absurditatea unor situații în care persoane anunțate în căutare de ani de zile, după ce au fost aduse în țară și plasate în arest, sunt eliberate de justiția moldovenească și li se permite, chiar, părăsirea țării.

Ediția din 18 ianuarie este denumită: Justiția din Republica Moldova, raiul infractorilor. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, infractorul este persoana care a comis o infracțiune. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, infracțiunea este: 1 „Faptă care prezintă pericol social, constând în încălcarea unei legi penale, în săvârșirea, cu vinovăție, a unei abateri de la legea penală, și care este sancționată de lege.

Reieșind din comunicatele oficiale ale autorităților Iurii Topală, este acuzat de abuz în serviciu, în interesul unui grup criminal organizat, cu un prejudiciu adus întreprinderii de 250 milioane de lei și acesta este cercetat penal conform art. 190, alin. 5 CP, art. 191, alin. 5 CP, art. 325, alin. 2 CP, art. 327, alin. 1 CP.

Atragem atenția Consiliului că toate alegațiile ce se referă la pretinsa lezare a onoarei și demnității petiționarului trebuie și pot fi examinate doar în cadrul prevăzut de Legea privind liberarea de exprimare, care determină ca fiind unică competentă de a se pronunța – instanța de judecată. Din aceste motive nu ne v-o am aprofunda în această privință.

Cât privește pretinsa încălcare a art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale, accentuăm că enunțurile ce se referă la petiționar corespund tuturor criteriilor indicate în această normă imperativă:

- Iurii Topală este vizat într-o cauză penală pentru fapte comise în perioada exercitării unor funcții publice, care îl califică ca fiind în subiect de interes sporit;
- Iurii Topală a părăsit teritoriul țării, ascunzându-se de urmărirea penală;

- *Iurii Topală a fost anunțat de autorități în urmărire internațională;*
- *Iurii Topală a fost reținut și extrădat din Belgia;*
- *Iurii Topală a fost eliberat din starea de arest preventiv;*
- *Iurii Topală încă nu a fost condamnat de prima instanță;*
- *lui Iurii Topală i-a fost autorizată, de instanța de judecată, părăsirea țării.*

Care din aceste enunțuri nu corespund adevărului? Cum ele pot leza imaginea unei persoane, atât timp cât ele sunt adevărate?!

Din aceste motive atestăm lipsa vreunei încălcări a legii sau a deontologiei jurnalistice la realizarea acestei emisiuni de autor, motive din care cerem respingerea petiției depuse de Iurie Topală.”

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, CA a supus controlului programul audiovizual „Post Scriptum cu Alex Cozer: Justiția, raiul infractorilor” prin prisma celor invocate de petiționar și a informațiilor prezentate de furnizorul de servicii media.

Rezultatele controlului au atestat că programul audiovizual „Post Scriptum cu Alex Cozer: Justiția, raiul infractorilor” a fost difuzat la serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” în data de 18 ianuarie 2024. La începutul programului este relatată opinia realizatorului emisiunii asupra subiectelor abordate: *„Am ajuns să o vedem și pe asta. Escrocii și criminalii moldoveni încep tot mai mulți să se întoarcă acasă, și o fac în pofida faptului că aici sunt vizați în dosare penale sau chiar anunțați în căutare internațională. Pentru că au văzut că e mult mai simplu și avantajos să ai de a face cu justiția din Moldova, cea mai umană din lume în raport cu infractorii bănoși, decât să fugi și să te ascunzi pe ne știu unde. Deoarece toți, dar absolut toți, infractorii notorii care fugiseră din țară după căderea regimului Plahotniuc și s-au întors acasă, fie în cătușe sau fie de bunăvoie, sunt foarte și foarte bine.”* Astfel, observăm folosirea termenilor *„escrocii și criminalii moldoveni, infractorii bănoși, infractorii notorii”* la modul general, fără a exemplifica la modul concret, în continuare fiind prezentate și unele fapte, ca de exemplu: *„Fostul șef al căilor ferate, Iurie Topală, era extrădat de autoritățile belgiene în noiembrie 2022, după ani în care autoritățile noastre l-au tot căutat. Și justiția noastră nu doar că nu l-a condamnat deocamdată, nu doar că l-a și eliberat din penitenciar la scurt timp, dar, recent, i-a permis chiar să părăsească și țara.”* De asemenea, simultan, este prezent pe ecran textul: *„Fostul șef al Căilor Ferate, Iurie Topală, extrădat de autoritățile belgiene, a fost lăsat chiar să plece din țară.”* Astfel, este asigurată respectarea art. 13 alin. (1) din CSMA invocat de petiționar: *„În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să asigure distincția clară între fapte și opinii.”*

În conformitate cu art. 6 alin. (2) din Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, *„apărarea onoarei, demnității sau reputației profesionale nu poate prevala asupra libertății publicului de a primi informații de interes public”*. Totodată, potrivit prevederilor art. 7 alin. (1), *„orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie”*.

În conformitate cu art. 14 alin. (1) din CSMA, *„persoana fizică sau juridică, care se consideră lezată în drepturile sale în urma difuzării unor programe audiovizuale sau în urma prezentării altor elemente ale serviciilor media audiovizuale, are dreptul la replică în conformitate cu Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare”*.

În conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, *„defăimarea este răspândirea informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei”*. Conform art. 14 alin. (1) din aceeași lege, *„cauzele cu privire la defăimare se examinează în procedură contencioasă conform prevederilor prezentului capitol și ale Codului de procedură civilă”*, iar conform art. 15 alin. (1), *„persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat”*.

În acest context, sunt relevante și prevederile pct. 191 din Regulamentul cu privire la conținuturile audiovizuale, aprobat prin Decizia CA nr. 61/2024: *„în cadrul termenului din pct. 187 (20 de zile de*

la data difuzării sau de la data la care persoana a aflat despre difuzarea informațiilor), solicitantul unui drept la replică sau la rectificare va înainta în adresa furnizorului de servicii media/serviciului de platformă de partajare a materialelor video care a difuzat programul incriminat, o cerere care va conține, după caz, următoarele:

- 1) numele și adresa solicitantului, numărul de telefon sau coordonatele oricărui alt mijloc care să facă posibilă contactarea acestuia;*
- 2) denumirea emisiunii/materialului video și data difuzării (după caz);*
- 3) faptele neadevărate pentru care se solicită dreptul la replică sau informațiile eronate pentru care se solicită rectificarea, dezmințirea sau eliminarea;*
- 4) motivarea cererii;*
- 5) textul replicii, care trebuie să se refere numai la faptele neadevărate contestate”.*

În privința art. 13 alin. (2) din CSMA, menționăm că nerespectarea acestuia poate fi invocată numai în cazul când a fost dovedită aplicabilitatea eronată a informațiilor prezentate de către furnizorii de servicii media. Totodată, art. 13 alin. (4) din CSMA invocat de petiționar nu este relevant obiectului prezentei petiții, deoarece programul audiovizual „Post Scriptum” nu este un program audiovizual de știri.

În acest sens, este de relatat că, în cadrul programului audiovizual „Post Scriptum” difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” în data de 18 ianuarie 2024, nu a fost atestată nerespectarea art. 13 din CSMA. Ceea ce ține de acțiunile de defăimare, acestea se soluționează în procedura prescrisă în Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”.
2. Se respinge petiția f/nr. din 16.05.2024 din partea dlui Iurii Topala.
3. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
4. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU